

๕พ.๑.๕๕

อนุสาร อุดมศึกษา

ISSN 0125-2461 ปีที่ 27 ฉบับที่ 272 กุมภาพันธ์ 2544

สำนักบรรณสารการพัฒนา
Library and Information Center NIDA

19 ใต.๒. 2544

- สรุปบทบาทของทบวงมหาวิทยาลัย
ในประเทศไทย
- สรุปสาระสำคัญ แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ
และวัฒนธรรมแห่งชาติ(พ.ศ.2545-พ.ศ.2559)
- การประชุมระดับชาติ ครั้งที่ 4
“บันทึกในอุดมคติไทย”

อุดมศึกษา

เอกสารเผยแพร่ ของ ทบวงมหาวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า	ที่ปรึกษา	
● สรุปหลักการบริหารอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	3	รศ.วันชัย ศรีชนะ รศ.สงคราม เหลืองทองคำ นายสุชาติ เมืองแก้ว รศ.สมศักดิ์ จักรไพวงศ์ นางพัชรี พิทยवाल	
● สรุปบทบาทของทบวงมหาวิทยาลัย ในประชาคมโลก	6	บรรณาธิการ นายกมล ศรีประสาน กองบรรณาธิการ นางสาวปิยาณี วิริยานนท์ นายคุณพล อุ่นจินตามณี นางสาวจรินทร์ ธนาศิลป์กุล นางปราณี ชื่นอารมณ นายพรชัย สิทธินันท์ นายบุญคง สีเสน นายจรัส เล็กเกาะทวด นายอุดมศักดิ์ ศรีแก้ว นายวิรัตน์ มานะมุติ	
● สรุปสาระสำคัญ แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2559)	11		
● การประชุมระดับชาติครั้งที่ 4 “บัณฑิตในอุดมคติไทย”	18		
● หลักเกณฑ์กลางในการพิจารณา อัตราพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มใหม่	20		

เจ้าของ ทบวงมหาวิทยาลัย โทร. 245-8323, 245-8923 FAX. 245-8923, 245-8930

ผู้โฆษณา นางสาวปิยาณี วิริยานนท์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 2153612, 2183563-4

19 เม.ย. 2544

สรุปหลักการบริหารอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ดร.สุเมธ แยม์นุ่น

1. ความมุ่งหมายและหลักการ

- (1) ในการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (ม.8)
  - อุดมศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน
  - ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
  - พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

- (2) ในการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (ม.9)

- จัดให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- กำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบการประกันคุณภาพทุกระดับและทุกประเภท
- ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ คณาจารย์ และการพัฒนาคณาจารย์อย่างต่อเนื่อง
- ระดมทรัพยากรมาใช้เพื่อจัดการศึกษา
- ให้อุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. รูปแบบและระบบการจัดการศึกษา

(1) การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใด

รูปแบบหนึ่งหรือทั้ง 3 รูปแบบก็ได้ โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ (ม.15)

3. การบริหารและการจัดการศึกษา

3.1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ

(1) ให้มีกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่กำกับ ดูแลการศึกษาทุกระดับทุกประเภท กำหนดนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา และติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา (ม.31)

(2) ให้กระทรวงมีองค์กรหลัก 4 องค์กร คือ (ม.32)

- สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- คณะกรรมการการศาสนา และวัฒนธรรม

(3) คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่

- พิจารณาเสนอนโยบายแผนพัฒนาและมาตรฐานอุดมศึกษา
- สนับสนุนทรัพยากร
- ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

(4) ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล (ม. 35)

(5) สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคลและอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ (ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทาง) ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินการได้โดยอิสระสามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ (ม. 36)

(6) การบริหารและการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาให้ยึดพื้นที่การศึกษา (ม. 37) ในแต่ละเขตการศึกษาให้มีคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจพิจารณาการจัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม. 38)

(7) ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา (ม. 39)

3.2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับได้ตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น (ม. 41) ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม ประสาน และส่งเสริมรวมทั้งเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม. 42)

3.3 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน

(1) การบริหารและการจัดการศึกษาของ

เอกชนมีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ (ม.43)

(2) ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับ ทุกประเภท ตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษา

(3) ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินกิจการโดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด (ม. 45)

(4) รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีและสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาแก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ม. 46)

4. มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

(1) ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก (ม. 47)

(2) ให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง และให้จัดทำรายงานประจำปีเปิดเผยต่อสาธารณชน (ม. 48)

(3) ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก โดยให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี และเสนอผลการประเมินต่อสาธารณชน (ม.49)

5. คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

(1) ส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ประสานให้สถาบันที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ มีความพร้อมและมีความเข้มแข็ง จัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ อย่างเพียงพอ (ม. 52)

(2) ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์และ บุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นรางวัลเชิดชูผู้มี ผลงานริเริ่มสร้างสรรค์ดีเด่น (ม. 55)

(3) การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษา การพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณ วิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ หรือ พนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติ บุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสถานศึกษาแต่ละ แห่ง หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (ม. 56)

6. ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

(1) ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนทั้ง จากรัฐ เอกชน ชุมชน สถานประกอบการ ฯลฯ มาใช้เพื่อการศึกษา และให้มีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาและรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความ เหมาะสม (ม. 58)

(2) ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้การ ศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจัดสรรในรูปทุนการศึกษา กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา จัดสรรค่าใช้จ่ายในงบดำเนินการและงบลงทุน ให้สถานศึกษาของรัฐ โดยให้อิสระในการบริหารบ-

ประมาณที่คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคใน โอกาสทางการศึกษา (ม. 60)

(3) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุน ทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติ บุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์กร มหาชน (ม. 60)

(4) จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถาน ศึกษาเอกชน (ม. 60)

(5) ให้มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายบ- ประมาณในการจัดการศึกษา (ม. 62)

7. เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

(1) รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการ ผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (ม. 66)

(2) จัดให้มีหน่วยงานกลางพิจารณาเสนอ นโยบายและแผน ส่งเสริมและประสานการวิจัย พัฒนา และการใช้ และการประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา (ม. 69)

หมายเหตุ ในบทเฉพาะกาลให้มีการจัดตั้ง สำนักงานปฏิรูปการศึกษาเป็นองค์กรมหาชนเฉพาะกาล ดำเนินการ 3 ปี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้าง องค์กรบริหาร (หมวด 5) การจัดระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (หมวด 7) และทรัพยากร และการลงทุน (หมวด 8)

สรุปบทบาทของทบวงมหาวิทยาลัยในประชาคมโลก

ทบวงมหาวิทยาลัยมีนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย/สถาบันในสังกัด มีความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาไทยให้มีสมรรถนะสากลและเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในภูมิภาค นอกเหนือจากการพัฒนาสานต่อและขยายกรอบความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ ภายใต้โครงการต่างๆ ที่มีอยู่เดิมแล้ว ทบวงมหาวิทยาลัยยังมีการดำเนินกิจกรรมในเชิงรุกและขยายความร่วมมือสู่ภาคเอกชนโดยใช้เครือข่ายความร่วมมือที่มีอยู่อย่างหลากหลาย การดำเนินกิจกรรมสำคัญๆ ในปี 2543 ได้แก่

การพัฒนา สานต่อและขยายกรอบความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ

ความร่วมมือกับจีน

มีการเจรจาร่วมกับจีนเรื่องการจัดตั้งศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีน ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และการให้ความร่วมมือเรื่องการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนและการให้ความช่วยเหลือด้านบุคลากรที่สอนภาษาจีน ในโอกาส ๗ พบๆ จีน จี้อี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประเทศจีนและคณะเดินทางมาประเทศไทยในเดือนตุลาคม 2542

ในเดือนกรกฎาคม 2543 ได้มีการประชุมโต๊ะกลมระหว่างอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาของไทยและจีนฝ่ายละ 15 สถาบัน ณ มหาวิทยาลัยยูนาน นครคุนหมิง เพื่อกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านอุดมศึกษาของทั้ง 2 ประเทศ นอกจากได้ร่วมแสดงวิสัยทัศน์ในด้านต่างๆ แล้ว ทั้ง 2 ฝ่ายเห็นชอบให้จัดกิจกรรมดังกล่าวประจำปี 2 ปี ส่วนผลการประชุมนี้ทบวงมหาวิทยาลัยได้เสนอความร่วมมือด้านภาษาและวัฒนธรรม คณิต-

ศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร และความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและอุตสาหกรรมของทั้ง 2 ประเทศ โดยอาจจะเน้นด้านยาสมุนไพรผลิตภัณฑ์เภสัชกรรม nutraceutical products ในโอกาสเดียวกันทบวงมหาวิทยาลัยร่วมกับมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาไทย Asia Institute of Technology และ SEAMEO RIHED ได้มีการจัดนิทรรศการอุดมศึกษาไทยด้วย

ความร่วมมือกับกัมพูชา

ทบวงมหาวิทยาลัยและกัมพูชาได้กระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยการเดินทางไปเยือนกัมพูชาของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ในเดือนพฤษภาคม 2543 เพื่อเจรจาขยายความร่วมมือด้านอุดมศึกษาระหว่างไทยและกัมพูชาในเรื่องการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยนอกระบบราชการ การพัฒนาหลักสูตรและการเปิดหลักสูตรภาษาเขมรในไทยและภาษาไทยในเขมรที่ Royal University of Phnom Penh และการสนับสนุนให้คณาจารย์จากเขมรมาศึกษาเพิ่มเติมในประเทศไทย

ความร่วมมือกับเวียดนาม

ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดงานสัมมนาและนิทรรศการอุดมศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์ และกรุงฮานอย ประเทศเวียดนามร่วมกับ SEAMEO RIHED สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ และกรมส่งเสริมการส่งออกเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของทั้ง 2 ฝ่าย และเพื่อประชาสัมพันธ์สถาบันอุดมศึกษาไทยในเวียดนามด้วย ซึ่งได้รับความสนใจจากคณาจารย์และนักศึกษาจากเวียดนามพอสมควร

ความร่วมมือกับออสเตรเลีย

โครงการ TUAS (Thai University Administrators Shadowing) เป็นโครงการหนึ่งที่ทบวงมหาวิทยาลัยและออสเตรเลียให้ความสำคัญมาโดยตลอด เพื่อพัฒนาผู้บริหารด้านอุดมศึกษาในระดับกระทรวงและมหาวิทยาลัย ในปี 2543 ได้มีการจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมโครงการดังกล่าว นอกจากนั้นแล้ว ในปี 2543 ออสเตรเลียให้ความสนใจเรื่องการจัดตั้งวิทยาเขตของสถาบันอุดมศึกษาออสเตรเลียในประเทศไทย และการพัฒนาหลักสูตรร่วมในระดับปริญญาเอก รวมทั้งมีการเสนอให้ทุนไปศึกษาดูงานด้านการบริหาร การวิจัยและทุนศึกษา/วิจัย ในระดับ Post-Graduate หรือ Post-Doctoral ณ ประเทศออสเตรเลีย

ความร่วมมือกับออสเตรเลีย

นอกเหนือจากการดำเนินโครงการความร่วมมือทางวิชาการที่มีอยู่ในรูปแบบของการให้ทุนการศึกษา (เป็นทุนที่ให้แก่บุคลากรไทยไปศึกษาระดับปริญญาเอกที่ออสเตรเลีย) การแลกเปลี่ยนบุคลากรในการฝึกอบรมดูงานและทำวิจัยร่วมแล้ว ในปี 2543 ทบวงมหาวิทยาลัยยังได้ดำเนินกิจกรรมตามข้อตกลงใหม่กับฝ่ายออสเตรเลีย โดยส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ไปดูงานที่ออสเตรเลียเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดประชุมคณะกรรมการร่วมสองฝ่าย (Task Force) เมื่อปลายปีงบประมาณ 2542 ที่ได้กำหนดให้มีการขยายกรอบความร่วมมือโดยเพิ่มเรื่องการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ในลักษณะต่างตอบแทน

ความร่วมมือกับฝรั่งเศส

ทบวงมหาวิทยาลัยกับฝรั่งเศสได้ลงนามในชั้นความตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนาอุดมศึกษาและการวิจัยในเดือนพฤศจิกายน 2542 คณะกรรมการร่วมไทย - ฝรั่งเศสได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดสาขาความร่วมมือ 5 สาขา ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ การวางผังเมือง เกษตรศาสตร์เขตร้อนและอุตสาหกรรมเกษตร เวชศาสตร์เขตร้อน ภาษาและวัฒนธรรม และจะมีการ

หารือรายละเอียดร่วมกันอีกครั้งหนึ่งที่กรุงเทพฯ ในช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน 2543 นี้

ความร่วมมือกับแคนาดา

ปี 2543 Canadian International Development Agency (CIDA) ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณแก่ทบวงมหาวิทยาลัยจัดประชุมเรื่อง “Thai-Canadian Partnerships-Opportunities in the Making” เพื่อประเมินสถานการณ์และพัฒนาแผนการดำเนินงานระหว่างทบวงมหาวิทยาลัยกับ CIDA ให้ต่อเนื่อง พร้อมทั้งได้สนับสนุนการจัดประชุมเพื่อพัฒนาโครงการที่จะนำไปสู่การพัฒนานโยบายระดับชาติ ด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับโครงการนำร่อง 3 ระดับ คือ ระดับมหาวิทยาลัย โรงเรียน และชุมชน ผลการประชุมดังกล่าวจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม เพื่อนำผลการดำเนินงานมากำหนดเป็นนโยบายเรื่องเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไป นอกจากนี้สืบเนื่องจากการประชุมโต๊ะกลมเรื่อง Academic Mobility in the Pacific ที่ประเทศแคนาดา ในเดือนมิถุนายน 2543 ทบวงมหาวิทยาลัยกำลังประสานกับแคนาดาที่จะร่วมมือในโครงการทดลองด้านการแลกเปลี่ยนทรัพยากรมนุษย์ของภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก

การขยายกรอบความร่วมมือภายใต้โครงการ Thai University Administrators Shadowing (TUAS)

จากเดิมที่ทบวงมหาวิทยาลัยส่งผู้บริหารมหาวิทยาลัยไทยไปศึกษาและดูงานด้านการบริหารมหาวิทยาลัยที่ประเทศออสเตรเลียและอังกฤษ ในปีนี้ได้ขยายกรอบความร่วมมือโครงการดังกล่าวกับประเทศฝรั่งเศสและแคนาดา โดยจะส่งผู้บริหารเข้าร่วมโครงการประมาณเดือนสิงหาคม/กันยายน 2543 มีกำหนดระยะเวลา 4-6 สัปดาห์ นอกจากนี้ยังได้มีการริเริ่มโครงการนำร่องกับประเทศอังกฤษในการติดตามประเมินผลหลังจากการเข้าร่วมโครงการที่ประเทศอังกฤษแล้ว

การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือทางวิชาการกับนานาชาติเพื่อสุขภาพไทยในเวทีต่างประเทศ และพัฒนาไทยให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภูมิภาค

กรอบอาเซียน

ทบวงมหาวิทยาลัยประสบความสำเร็จในการผลักดันให้ประเทศไทย เป็นที่ตั้งถาวรของสำนักงานเลขานุการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network Secretariat: AUNS) ซึ่งมีพิธีเปิดสำนักงานอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนมีนาคม 2543 การดำเนินงานของ AUN ที่ผ่านมาได้เอื้อให้ไทยเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความรู้ความเชี่ยวชาญในภูมิภาคอาเซียน การดำเนินงานในปี 2543-2544 จะเน้นเรื่องการระดมเงินทุนจากมหาวิทยาลัยสมาชิกและการร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการสานต่อกิจกรรม พัฒนาโครงการหลักกับสหภาพยุโรป และร่วมมือกับญี่ปุ่นในโครงการพัฒนาวิศวกรรมอาเซียน รวมทั้งการขยายกรอบงานร่วมกับประเทศคู่เจรจาของอาเซียนอื่น ๆ เช่น จีน อินเดีย เป็นต้น

กรอบอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการภายใต้กรอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อสุขภาพของประเทศไทยในฐานะผู้นำทางวิชาการและเครือข่ายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภูมิภาค และช่วยพัฒนาความสามารถของประเทศไทยในการแข่งขันในเวทีภูมิภาคและนานาชาติต่อไป ทบวงมหาวิทยาลัยได้ริเริ่มดำเนินการโครงการแลกเปลี่ยนคณาจารย์และนักศึกษาไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 144 คน โดยโครงการดังกล่าวจะส่งคณาจารย์และนักศึกษาไทยจำนวน 72 คน ไปแลกเปลี่ยนกับสถาบันอุดมศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน และคณาจารย์และนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านจำนวน 72 คน เดินทางมาแลกเปลี่ยนกับสถาบันอุดมศึกษาไทยและการจัดสัมมนาเรื่อง “Regional and World Trends on Higher Education Development of the Greater Mekong

Subregion” ที่คุนหมิง เมื่อเดือนกรกฎาคม 2543

กรอบเอเปค

ในกรอบเอเปคทบวงมหาวิทยาลัยประสบความสำเร็จในการได้รับงบประมาณสมทบจากเอเปคมาดำเนินโครงการ APEC Youth Networking: Youth Preparation for the APEC Society in the Next Millennium ระหว่างวันที่ 12-20 กรกฎาคม 2543 โดยนำเยาวชนจากสมาชิกเอเปค 14 ประเทศ จำนวน 150 คน มาเรียนรู้ทำความเข้าใจและจัดทำกิจกรรมเกี่ยวกับเอเปคร่วมกัน เพื่อสร้างภาวะผู้นำและเตรียมความพร้อมของเยาวชนต่อโลกแห่งการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน และแสดงบทบาทของประเทศไทยในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาเยาวชนและทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืนตามข้อเรียกร้องของผู้นำสมาชิกเอเปค

กรอบยูเนสโก

เพื่อขยายผลของปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21: วิสัยทัศน์และการปฏิบัติ (World Declaration on Higher Education for the Twenty - First Century: Vision and Action) ซึ่งได้รับการรับรองในการประชุมระดับโลกว่าด้วยการอุดมศึกษา ซึ่งจัดโดยองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (Unesco) เมื่อปี 2541 ณ กรุงปารีส ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดแปลปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษา เป็นภาษาไทย พร้อมทั้งรวบรวมผลการประชุมระดับโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาและผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อขยายผลการประชุมดังกล่าว ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยจัดขึ้นเมื่อปี 2542 จัดพิมพ์เผยแพร่ในรูปของหนังสือพร้อมแผ่นดิสเกตและพัฒนาข้อมูลลงใน website ของกองวิเทศสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนในวงกว้างทั้งในแวดวงนักการศึกษาและประชาชนทั่วไปเข้าไปใช้ เข้าใจถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก อันจะช่วยให้การปฏิรูปอุดมศึกษาของไทยบรรลุผล

กรอบสหประชาชาติ

สืบเนื่องจากการที่ประเทศไทยได้ลงนามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและองค์การสหประชาชาติเมื่อครั้งที่ไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) ครั้งที่ 10 เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2543 ทำให้ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นแกนหลักร่วมกับกระทรวงต่างประเทศในการจัดตั้งสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (International Institute for Trade and Development) ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการวิจัยและฝึกอบรมด้านการค้า การเงิน การลงทุน และการพัฒนาระหว่างประเทศ การจัดตั้งสถาบันดังกล่าวคาดว่าจะแล้วเสร็จ และสามารถดำเนินกิจกรรมได้ต้นปี 2544

ความร่วมมือทางวิชาการจากนักวิชาชีพไทยในต่างประเทศ

จากการนำนักวิชาชีพไทยในต่างประเทศมาปฏิบัติงานชั่วคราวในประเทศไทยภายใต้โครงการให้นักวิชาการไทยในต่างประเทศกลับมาร่วมพัฒนาการอุดมศึกษาไทย (Ministry of University Affairs-Reverse Brain Drain: MUA-RBD) ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 5 มีนักวิชาการไทยจากต่างประเทศเข้าร่วมโครงการจำนวน 66 คน ทบวงมหาวิทยาลัยอนุมัติงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการให้มหาวิทยาลัยต่างๆ จำนวนทั้งสิ้น 69 โครงการ มีการขยายกิจกรรมโดยดำเนินโครงการในลักษณะ consortium ด้านสิ่งแวดล้อม เกษตศาสตร์ และอุตสาหกรรมเกษตร มีการสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง consortium กับต่างประเทศที่มีความสนใจร่วมกัน ซึ่งมีผลให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและต่างประเทศที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังมีโครงการนำร่องที่กำกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยดำเนินการเกี่ยวกับ Autonomous University ซึ่งสมาคมนักวิชาชีพไทยในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา (Association of Thai Professionals in America

and Canada: ATPAC) ได้ส่งทีมงานมาให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมให้มหาวิทยาลัยเมื่อออกนอกพระราชการ

ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมสัมมนาฝึกอบรมนานาชาติ

เพื่อใช้ประโยชน์จากศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาไทยในการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในภูมิภาค สนับสนุนนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่มหาวิทยาลัยในการพึ่งพาตนเองในอนาคตเมื่อมหาวิทยาลัยออกนอกพระราชการแล้ว ในปีงบประมาณ 2543 ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่มหาวิทยาลัย 10 แห่ง สำหรับโครงการจัดประชุมสัมมนาและฝึกอบรมเชิงวิชาการนานาชาติ 21 โครงการ เป็นเงินจำนวน 4,032,000 บาท และจัดฝึกอบรมเรื่องวิธีการบริหารจัดการประชุมสัมมนาและฝึกอบรมเชิงวิชาการนานาชาติ และเรื่อง Training on the Consulting Business as an Avenue for Bidding ให้แก่ผู้บริหารและบุคลากรทั้งของมหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 100 คน

สนับสนุนและพัฒนาการสร้างองค์ความรู้เครือข่ายความร่วมมือ และศูนย์สารสนเทศด้านภูมิภาคศึกษา

การดำเนินงานของศูนย์อาณาบริเวณศึกษา (Area Studies Centers) ทบวงมหาวิทยาลัยได้สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์อาณาบริเวณศึกษา 3 แห่ง โดยแห่งแรกอยู่ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แก่ ศูนย์ออสเตรเลียศึกษาในปี 2538 เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ นำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนจากอาณาบริเวณนั้นๆ กับประเทศไทยโดยผ่านเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ การวิจัย และการจัดประชุมสัมมนา

ต่างๆ ศูนย์อาณานิคมศึกษาแห่งที่สองและสาม คือ ศูนย์ศึกษาเอเปค ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ ศูนย์ยุโรปศึกษา ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ทั้ง 3 แห่งมาโดยตลอด ผลการดำเนินงานในปี 2543 ของศูนย์อาณานิคมศึกษาทั้ง 3 แห่ง สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น การจัดฝึกอบรมให้เยาวชนในระดับมัธยมศึกษา ได้เรียนรู้เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของ ออสเตรเลีย การเผยแพร่ความรู้เรื่องการเตรียมความพร้อมต่อการเปิดเสรีทางการค้า และผลกระทบที่เกิดขึ้น ให้แก่เยาวชนจากสมาชิกกลุ่มประเทศเอเปค และการจัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้ การวิจัยของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป เป็นต้น

การส่งเสริม เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ทบวงมหาวิทยาลัย และข้อมูลเกี่ยวกับการ อุดมศึกษาไทย

จัดทำสิ่งตีพิมพ์ เช่น Thai Higher Education in Brief, Speech II สูตรสำเร็จการจัดสัมมนา บทบาทในองค์การระหว่างประเทศ: เส้นทางสู่ความเป็นสากลของอุดมศึกษาไทย การจัดนิทรรศการการ อุดมศึกษาไทยในต่างประเทศ ปฏิญญาโลกว่าด้วย การ อุดมศึกษา: สารและการดำเนินงาน เป็นต้น

นำเสนอบทความลงตีพิมพ์ในบทบรรณาธิการ ของนิตยสาร *StuDay Asia* เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2543 ทบวงมหาวิทยาลัยได้เขียนบทความเรื่อง “Adding Real Values to Life with Knowledge and Culture in Thailand” เพื่อลงในบทบรรณาธิการของนิตยสาร *Study Asia* ของบริษัท Empire Publishing ประเทศ อังกฤษ ซึ่งนิตยสารดังกล่าวจะพิมพ์บทความนี้เผยแพร่

ไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่อไป บทความดังกล่าวมี เนื้อหาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ภาพรวมของการศึกษา ความร่วมมือระดับอุดมศึกษากับองค์กรระหว่างประเทศและมหาวิทยาลัยทั่วโลก

การสร้าง Homepage และทำหน้าที่เป็น webmaster เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ภารกิจ ทบวงมหาวิทยาลัย โดยจัดทำเป็นภาษาอังกฤษและ ภาษาญี่ปุ่น มีข้อมูลเกี่ยวกับการสานต่อประโยชน์จาก นักวิชาชีพไทยในต่างประเทศ ข้อมูลโครงการที่ได้รับ ความช่วยเหลือจาก CIDA การสานต่อปฏิญญาโลก ว่าด้วยอุดมศึกษาของยูเนสโก และ News Update ซึ่ง ประชาสัมพันธ์ข่าวสารความเคลื่อนไหวงานด้านต่าง ประเทศของทบวงมหาวิทยาลัยต่อเนื่อง

ดำเนินการเกี่ยวกับทุนที่ผ่านกรมวิเทศสหการ องค์การต่างประเทศ และหน่วยงานเอกชน ในปี 2543 ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดสรรและเวียนเงินทุนประเภท ต่างๆ กว่า 400 ทุนให้กับมหาวิทยาลัย/สถาบัน อุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีทั้งทุนที่ผ่าน กรมวิเทศสหการและทุนที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานใน ต่างประเทศโดยตรง อาทิ ทุน Saitama ทุน Asia Youth Fellowship ทุน Okazaki ทุน Singapore scholarships for ASEAN และทุน Science Research Program ของลิงคโพร่ ทุน JCC 21st Century Educational Fund Scholarship ของหอการค้าญี่ปุ่น และทุนธนาคาร Daiichi Kangyo เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลทุนประเภทต่างๆ สถิติการเวียนเงินทุน และการได้รับการจัดสรรทุน แยกตามสาขาวิชา แหล่งเงินทุนและประเภทของทุนที่ได้รับ โดยได้เวียนแจ้งข้อมูลดังกล่าวให้มหาวิทยาลัย ทุกแห่งทราบเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเตรียม บุคลากรสมัครรับทุนในปีต่อๆ ไป ■

สรุปสาระสำคัญ แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2559)

โครงสร้างของแผนฯ ประกอบด้วย

- กรอบภาพรวม
- สภาพปัญหาของสถานการณ์ปัจจุบันในสังคมไทย
- ประเด็นปัญหาวิกฤต ในบริบท การศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
- วัตถุประสงค์และการดำเนินงาน
- การบริหารแผนสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติ

1. กรอบภาพรวม

1.1 ความเป็นมาของแผนฯ : จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 81

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

: จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 33 และมาตรา 34

มาตรา 33 สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติมีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน

และมาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและแผนด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การสนับสนุนทรัพยากร การประเมินผลการจัดการศึกษา การดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งการพิจารณาถ้อยแถลงกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการสภาเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 34 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายแผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากรการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญา ตาม

กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

1.2 ปรัชญาหลักและกรอบแนวคิด

● การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาคนให้ “รู้คิด จิตใจดี มีวัฒนธรรม” เพื่อไปสู่ครอบครัวดี ชุมชนดี เพื่อประเทศชาติ “มั่นคง ยั่งยืน อย่างสมดุล” และเข้าสู่การแข่งขันและดำรงอยู่ในสังคมโลก

● ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ยึดสายกลาง รู้จักพอประมาณ มีเหตุผล มีการนำทฤษฎีต่างๆ มาไว้ อย่างเหมาะสม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยัน อดทน มุ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน

● ชีวิตและสังคม : การเรียนรู้ที่บูรณาการ การศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ ชีวิตเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการบูรณาการ ชีวิต: การเรียนรู้ศาสนา การเรียนรู้วัฒนธรรม การเรียนรู้ในธรรมชาติ และเป็นชีวิตที่มีการเรียนรู้ตลอดเวลา เรียนรู้ตลอดชีวิต

1.3 เจตนารมณ์ของแผนฯ

สังคมเข้มแข็งและมีคุณภาพ

- เป็นสังคมที่มีคุณภาพ
- เป็นสังคมสมานฉันท์ และเอื้ออาทรต่อกัน
- เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้

1.4 หลักการแห่งแผนฯ

- เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว 15 ปี (พ.ศ.2545-2559)
- เน้นการนำสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ สู่การปฏิบัติ

- ให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

1.5 เงื่อนไขเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

- การมีส่วนร่วมรับผิดชอบของทุกภาค/ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง
- การกำหนดกลไกการประสาน มาตรการเสริมความรู้
- สร้างกลไกการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

2. สภาพปัญหาของสถานการณ์ปัจจุบันในสังคมไทย

2.1 ปัจจัยอิทธิพลที่เป็นพลังในการเปลี่ยนแปลง

- ประชาชน
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- สถานการณ์ในชุมชนนานาชาติ
- การวิจัยและพัฒนา
- วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
- การศึกษา
- ศาสนา
- ศิลปะและวัฒนธรรม

3. ประเด็นปัญหาวิกฤต ในบริบท การศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

3.1 สาเหตุ

- การพัฒนาที่ขาดความสมดุล
- การแข่งขันระบบเศรษฐกิจเสรี
- ความไม่พร้อมในการจัดการศึกษาอย่าง

เสมอภาคทั่วถึงและมีคุณภาพ

3.2 สาเหตุ 3 ประเด็นที่กล่าวใน 3.1 นั้น ได้ก่อให้เกิดปัญหาตามมา 7 ด้านด้วยกันคือ

- ด้านโครงสร้างประชากร
- ด้านเศรษฐกิจ
- ด้านสังคม และการเมือง
- ด้านสิ่งแวดล้อม
- ด้านการศึกษา
- ด้านศิลปะ และวัฒนธรรม
- ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4. วัตถุประสงค์และการดำเนินงาน

4.1 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ 1: การพัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา

- มีแนวนโยบายในการดำเนินการ 4 ด้าน
- มีเป้าหมาย 17 ประการ
- มีกรอบการดำเนินการ 17 วิธี

วัตถุประสงค์ที่ 2: การสร้างสังคมไทยให้ เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

- มีแนวนโยบายในการดำเนินการ 3 ด้าน
- มีเป้าหมาย 10 ประการ
- มีกรอบการดำเนินการ 12 วิธี

วัตถุประสงค์ที่ 3: การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

- มีแนวนโยบายในการดำเนินการ 4 ด้าน
- มีเป้าหมาย 12 ประการ
- มีกรอบการดำเนินการ 16 วิธี

4.2 ดำเนินการโดย

- รัฐบาล
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- สถานศึกษา

- ประชาชน/องค์กรประชาชน/ภาคเอกชน

วัตถุประสงค์ที่ 1 : การพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 1 การพัฒนาโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ของทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต

เป้าหมาย

1. เด็กปฐมวัยอายุ 0-5 ปี ทุกคนได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา

2. เด็กทุกคนจบการศึกษาภาคบังคับเก้าปี

3. เด็กไทยทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี

4. มีกำลังคนด้านอาชีวศึกษาระดับต่างๆ ที่มีคุณภาพและเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ

5. ผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปีมีโอกาสได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่จัดในหลากหลายรูปแบบ

6. ให้ทุกคนในสังคมเป็นผู้จัดและร่วมจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่องของประชาชนทุกคน

กรอบการดำเนินการ

1.1 มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

1.2 มุ่งจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บุคคลสามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษา

1.3 มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

1.4 มุ่งปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา

1.5 มุ่งจัดบริการการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถเป็นพิเศษ

1.6 มุ่งส่งเสริมการจัดการศึกษาเฉพาะทาง

1.7 มุ่งส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาศาสนาและเผยแพร่ศาสนธรรมทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 2 การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข
2. ครูทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3. ครูทุกคนได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
4. สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพการศึกษา

กรอบการดำเนินการ

- 2.1 การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.2 การปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
- 2.3 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 3 การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระบบวิถีชีวิตที่ดำรง

เป้าหมาย

1. มีการบูรณาการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมทั้งในเนื้อหากระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้
2. ทุกคนในสังคมร่วมคิดและร่วมดำเนินงานเพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม

ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. คนไทยส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เหมาะสมตามระบบวิถีชีวิตที่ดำรงของไทย

กรอบการดำเนินการ

3.1 ปฏิรูปโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรให้ มีสาระความรู้เกี่ยวกับความจริงของชีวิต และธรรมชาติดุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ

3.2 ส่งเสริมให้ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และค่านิยมอันดีงามของไทย

3.3 บูรณาการการศึกษา ศาสนาเข้าด้วยกัน โดยผ่านกระบวนการศึกษาที่เน้นความรู้และคุณธรรม

3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนวัฒนธรรมประชาธิปไตยด้วยกระบวนการทางการศึกษาและฝึกอบรม

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 4 การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเองและเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ

เป้าหมาย

1. ผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีคุณภาพและมีสัดส่วนใกล้เคียงกับที่มีอยู่ในประเทศผู้นำกลุ่มอาเซียน
2. มีการพัฒนาบุคลากรที่ทำงานวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีคุณภาพ
3. มีการผลิตนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สามารถทำวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความรู้และการเรียนรู้และนวัตกรรมได้
4. คนไทยทุกคนมีความรู้ ความคิด และความใฝ่รู้ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคู่ไปกับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

กรอบการดำเนินการ

- 4.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกคน

ได้รับการศึกษา โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบวิทยาศาสตร์ สามารถนำความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตประจำวันได้

4.2 พัฒนาบุคลากรที่ทำงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีคุณภาพ

4.3 สนับสนุนการผลิตนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สามารถทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความรู้และการเรียนรู้ และนวัตกรรมได้

วัตถุประสงค์ที่ 2: การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 5 การส่งเสริมและพัฒนาความคิด ความรู้ ความใฝ่รู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่องของคนและสังคมไทย

เป้าหมาย

1. คนไทยทุกคนมีทักษะและกระบวนการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา มีความใฝ่รู้และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้ถูกต้องเหมาะสม

2. ประชาชนทุกคนมีโอกาสและทางเลือกที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงอายุแต่ละวัยด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย

กรอบการดำเนินการ

5.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสร้างสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

5.2 สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่สังคม

5.3 ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

5.4 จัดการศึกษาให้มีความหลากหลายยืดหยุ่น เปิดกว้างและเข้าถึงได้ง่าย

5.5 พัฒนาแหล่งการเรียนรู้และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 6 การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และการเรียนรู้ของคนและสังคมไทย

เป้าหมาย

1. เพิ่มสัดส่วนการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 ของ GDP

2. มีการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ทั้งที่เป็นการศึกษาพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์ให้มากขึ้น

3. มีบุคลากรเพื่อการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในอัตราใกล้เคียงกับที่มีในประเทศผู้นำในกลุ่มอาเซียน

กรอบการดำเนินการ

6.1 กำหนดกลไกเชิงนโยบายด้านการวิจัยและพัฒนาที่เข้มแข็ง

6.2 กำหนดให้การวิจัยและพัฒนาเป็นสาระในหลักสูตรการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

6.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของคนไทย

6.4 ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนานักวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 7 การสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ และเผยแพร่ความรู้และการเรียนรู้ เพื่อสร้างสังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้

เป้าหมาย

1. มีการพัฒนาความรู้และการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

2. มีการใช้ความรู้เป็นฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทยและการพัฒนาประเทศในทุกภาคการผลิตอย่างเหมาะสม

กรอบการดำเนินการ

7.1 ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคความรู๋ใหม่ ๆ ขึ้น และนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ

7.2 สนับสนุนให้มีทการแลกเปลี่ยนและประยุกต์ความรู้ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

7.3 สนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ รับและใช้ความรู้

วัตถุประสงค์ 3: การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสรรค์สังคมแห่งภูมิปัญญา และทสรเรียนรู้

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 8 การส่งเสริมและสร้างสรรคทุนทางสังคมและวัฒนธรรมบนฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ไทย

เป้าหมาย

1. สถาบันในสังคมทุกสถาบันสามารถทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ติงามของคนและสังคมไทย

2. มีการฟื้นฟู พัฒนา และสร้างสรรคพฤติกรรมของคนและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

กรอบการดำเนินการ

8.1 การส่งเสริมศาสนาเพื่อนำไปสู่ความสุขของสังคม และสันติสุขของโลก

8.2 การพัฒนา ส่งเสริม และสร้างสรรคความรู้และการเรียนรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ไทย และทาคความเข้าใจเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาสากล

8.3 การส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม

8.4 การส่งเสริมด้านสังคมวัฒนธรรม

8.5 การส่งเสริมการพลศึกษาและการกีฬา

8.6 การผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านศิลปะและวัฒนธรรมโดยเฉพาะในสาขาวิชาที่ขาดแคลน

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 9 การจำกัด ลด ขจัดปัญหาทางโครงสร้างที่ก่อให้เกิดและ/หรือคงไว้ซึ่งความยากจน ขัดสน ด้อยทั้งโอกาส และศักดิ์ศรีของคนและสังคมไทย

เป้าหมาย

1. ประชากรวัยเรียนที่ยากจน ผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยงกลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปีอย่างมีคุณภาพ

2. มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเป็นพิเศษเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษา

3. สถานศึกษามีอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

กรอบการดำเนินการ

9.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปีอย่างมีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

9.2 ปฏิรูประบบงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

9.3 ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารและการจัดการเพื่อสร้างความหลากหลายในการจัดการศึกษา

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 10 การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

เป้าหมาย

1. มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้กระจายอย่างทั่วถึง เท่าเทียม

2. มีการพัฒนาผู้ผลิต ผู้รับและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและทักษะอย่างเหมาะสม

3. หน่วยงานทุกระดับและสถานศึกษาทุกแห่งมีระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

4. สื่อต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรชุมชนผลิตรายการที่มีคุณภาพ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของประชาชน

กรอบการดำเนินการ

10.1 มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มคุณภาพของการศึกษา

10.2 ส่งเสริมสนับสนุนผู้ผลิตเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีจิตสำนึก จรรยาบรรณ รับผิดชอบต่อสังคม และผลิตสื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ

10.3 พัฒนาผู้รับและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเลือกสรรกลั่นกรอง และใช้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 11 การจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทย

เป้าหมาย

1. ทุกส่วนของสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศมีส่วนร่วมระดมทุนเพื่อการเรียนรู้ของคนไทยทุกคน
2. เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าร่วมในการลงทุนจัดการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
3. มีการจัดสรรทรัพยากรจากการร่วมลงทุนของทุกส่วนในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบการดำเนินการ

11.1 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อจัดการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมอย่างพอเพียง

11.2 การจัดระบบและวิธีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่สร้างความเสมอภาคเป็นธรรม

11.3 การจัดระบบการบริหารและการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามโครงสร้างการกระจายอำนาจ

11.4 จัดระบบการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา

5. การบริหารแผนสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติ

การบริหารแผนสู่ความสำเร็จ คือ

1. การจัดเตรียม และพัฒนากลไกในการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ

2. การจัดทำกรอบ และแนวทางปฏิบัติของแผน
3. การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผล

1. การจัดเตรียมและพัฒนากลไกในการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ

- 1.1 กำหนดกลไกประสานแผน
- 1.2 ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ฯลฯ
- 1.3 ปรับระบบการจัดสรรงบประมาณ
- 1.4 สร้างความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. การจัดทำกรอบและแนวปฏิบัติของแผน

- 2.1 ระดมสรรพกำลังผู้นำทุกระดับ
- 2.2 จัดทำกรอบ การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ (แผนงาน แผนเงิน และแผนคน)
- 2.3 สร้างกรอบในการกำหนดแผนงาน/โครงการของหน่วยงานต่างๆ
- 2.4 ระบุองค์ที่รับผิดชอบ

3. พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลแผนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงาน

- 3.1 จัดทำฐานข้อมูลทุกระดับ
- 3.2 พัฒนาดัชนีวัดผลสำเร็จ
- 3.3 จัดระบบกำกับ/ติดตาม/ประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่อง และใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณ
- 3.4 ให้ผู้รับบริการ เป็นผู้ให้ข้อมูลหรือเป็นผู้ประเมินโดยตรงมากขึ้น (ประเมินระบบเปิด)

การประชุมระดับชาติ ครั้งที่ 4 “บัณฑิตอุดมคติไทย”

Fourth National Congress on Thai Ideal Graduates

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2540 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นิสิต/นักศึกษาให้มีความรู้ในด้านวิชาการ/วิชาชีพควบคู่กับการมีคุณธรรม/จริยธรรม ด้วยวิธีการเร่งรัดพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเร่งรัดการพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรมโดยการบูรณาการหลักศาสนธรรมเข้าไปในเนื้อหาวิชาและกิจกรรมต่างๆ โดยเน้นการปฏิบัติจริง และประยุกต์ใช้ในอาชีพการงาน และชีวิตประจำวัน

ทบวงมหาวิทยาลัยโดยคณะอนุกรรมการดำเนินกิจกรรมพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยได้จัดกิจกรรมต่างๆ ที่มุ่งเน้นเพื่อส่งเสริมคุณภาพบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในสาขาวิชาและวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน ตลาดแรงงาน และประเทศโดยให้ผู้บริหารในสถาบันการศึกษา เห็นความสำคัญของการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพสอดคล้องตามแนวทางการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย และส่งเสริมให้คณาจารย์ในสถาบันการศึกษาเข้ารับการฝึกอบรมครู/อาจารย์พัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ และให้มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบด้านการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆ ด้วยวิธีการสอดแทรกคุณธรรม/จริยธรรมในการเรียนการสอนทุกรายวิชา และทุกกิจกรรม ตลอดจนสร้างหลักสูตรรายวิชา

เฉพาะด้านคุณธรรม นอกจากนี้คณาจารย์ยังได้ร่วมกันสังเคราะห์ และวิเคราะห์กิจกรรมต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เร็วร่วมกัน สามารถไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับปณิธาน เอกลักษณ์ในแต่ละสถาบัน และเพื่อให้งิจกรรมการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยได้บูรณาการนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้ก้าวไปสู่ความเป็นบัณฑิตอุดมคติไทยอย่างแท้จริง เพื่อการดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข มีความมั่งคั่ง โดยการพึ่งพาตนเอง ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน และมุ่งมั่นการทำคุณประโยชน์ให้เกิดแก่ตนเอง สังคม ประเทศชาติ และรู้จักแบ่งปันให้แก่ผู้อื่น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้จัดการประชุมระดับชาติ ครั้งที่ 4 เรื่อง “บัณฑิตอุดมคติไทย” (Fourth National Congress on Thai Ideal Graduates) ขึ้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความตระหนักและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ให้มีความรู้ควบคู่กับการมีจิตสำนึกด้านคุณธรรม/จริยธรรมอย่างแท้จริง เป็นประชากรที่มีคุณภาพและเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตต่อไป

เนื่องจากการประชุมระดับชาติครั้งนี้ บางส่วนจะเป็นการประชุมร่วมกันกับการประชุมนานาชาติ ซึ่งเป็นการนำภูมิปัญญาไทยให้ก้าวสู่ความเป็นนานาชาติ ให้เป็นที่รับรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจประสบการณ์ร่วมกันทั้ง 2 ระดับ เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และมีการขยายผลอันเกิดจากการประชุมแบบบูรณาการระหว่างระดับชาติ และระดับนานาชาติ นำไปสู่ภูมิภาค สู่โลกต่อไป เพื่อเป็นเป้า

หมายสูงสุดสู่ความมีสันติสุข และสันติภาพที่ยั่งยืนของมนุษยชาติ

วัตถุประสงค์ของการจัดประชุมครั้งนี้ก็คือ เพื่อบูรณาการการประชุมระดับชาติ กัับการประชุมนานาชาติ ก่อให้เกิดบัณฑิตอุดมคติไทยที่สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและความมั่งคั่ง โดยมีความรู้ในสาขาวิชาการ/วิชาชีพควบคู่กับการมีจิตสำนึกด้านคุณธรรม/จริยธรรมอย่างแท้จริง ที่สามารถถ่ายทอดเป็นตัวอย่างที่เป็นสากลได้อีกทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ปฏิบัติได้ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพบัณฑิตเผยแพร่ต่อสาธารณชน ทั้งระดับชาติและระดับสากล ตลอดจนเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ให้นำไปสู่ความเป็นสากลได้อย่างเหมาะสม โดยสาระของการประชุมในครั้งนี้คือ “Ideal Graduates for World Millenarians : Time of Global Great Happiness and Prosperity for All ผู้ซึ่งเชื่อว่าในอนาคตทุกคนจะมีความสุข และความมั่งคั่ง” ส่วนวิธีดำเนินการจะมีทั้งการปาฐกถาพิเศษ การประชุมเรื่องร่วมคู่ขนาน (Parallel Symposium) การนำเสนอผลงาน และการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงาน ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน คณาจารย์จากสถาบันการศึกษาทุกสังกัด ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ผู้สนใจและ/หรือมีประสบการณ์ด้านการศึกษา คณะอนุกรรมการดำเนิน

กิจกรรมพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย ครู/อาจารย์ที่ผ่านการฝึกอบรม นักเรียน/บัณฑิตอุดมคติไทย รุ่นที่ 1-3 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย นักเรียน นิสิต/นักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นจำนวนทั้งสิ้นกว่า 800 คน

การประชุมในครั้งนี้ จัดขึ้น ณ อาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี ซอยศูนย์วิจัย กรุงเทพฯ ในช่วงปลายเดือน พฤศจิกายน ที่ผ่านมา โดยมี ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมและกล่าวสุนทรพจน์ ซึ่งการประชุมระดับชาตินี้ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกันวิเคราะห์ กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตอุดมคติไทย และความเป็นคนอุดมคติสากลตามแนวคิดและการปฏิบัติของบัณฑิตอุดมคติไทย ที่สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมั่งคั่ง เป็นผู้มีความรอบรู้ในสาขาวิชาการ/วิชาชีพ ควบคู่กับการมีคุณธรรม/จริยธรรม สามารถพึ่งพาตนเองและเป็นที่ยิ่งของสังคมได้ สามารถสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้ก้าวไปสู่ความเป็นสากล และมีความเป็นนานาชาติ อีกทั้งได้รับความรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

หลักเกณฑ์กลางในการพิจารณา อัตราพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มเติม

ตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้แจ้งแนวปฏิบัติในการข้อกำหนดตำแหน่งพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมเพื่อเป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจ้างพนักงาน โดยให้มหาวิทยาลัย/สถาบันเสนอขออนุมัติต่อ คปร. ก่อนขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ พร้อมทั้งแจ้งว่าทบวงมหาวิทยาลัยได้ขอให้ คปร. พิจารณากำหนดความหมายที่ชัดเจนของมหาวิทยาลัย/สถาบันที่จัดตั้งขึ้นใหม่ และมหาวิทยาลัย/สถาบันที่อยู่ระหว่างการพัฒนาตามมติคณะรัฐมนตรี โดยทบวงมหาวิทยาลัยได้นำเสนอข้อมูลในเรื่อง การให้ความหมายดังกล่าว ตลอดจนเกณฑ์การคำนวณจำนวนบุคลากรตามข้อเสนอซึ่งเป็นการตกลงร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย/สถาบัน เพื่อประกอบการพิจารณาของ คปร. ด้วยแล้วนั้น

สำนักงาน ก.พ. ได้จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือ เรื่อง การขออัตราพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มเติม ในวันที่ 22 มกราคม 2544 และเห็นชอบร่วมกันให้ตั้งคณะทำงานในลักษณะคณะทำงานของฝ่ายเลขานุการร่วม คปร. โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงบประมาณทบวงมหาวิทยาลัย และที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ส่งผู้แทนเพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์กลางในการพิจารณาอัตราพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มเติม โดยมีสำนักงาน ก.พ. เป็นผู้ดำเนินการ และรองเลขาธิการ ก.พ. กรรมการและเลขานุการร่วม คปร. เป็นประธาน ซึ่งต่อมาคณะทำงานกำหนดหลักเกณฑ์กลางในการพิจารณาอัตราพนักงานมหา-

วิทยาลัยเพิ่มเติม ในการประชุมครั้งที่ 1/2544 วันอังคารที่ 6 กุมภาพันธ์ 2544 ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นเป็น 3 ประการคือ

1. อัตราเพิ่มเติมสำหรับมหาวิทยาลัย/สถาบันที่จัดตั้งขึ้นใหม่ และมหาวิทยาลัย/สถาบันที่อยู่ระหว่างการพัฒนาตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2542 นั้นการพิจารณาอัตราพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมควรพิจารณาว่ามหาวิทยาลัย/สถาบันแต่ละแห่งมีเป้าหมายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะการขออัตราเพิ่มเติมในปีงบประมาณ 2545 จะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เพียงใด โดยเน้นเป้าหมายที่เป็นไปได้จริง และมีความจำเป็นต้องได้รับอนุมัติอัตราพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมเพียงใด โดยมหาวิทยาลัย/สถาบัน จะต้องเสนอข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

- 1.1 เป้าหมายการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย/สถาบัน เช่น การผลิตบัณฑิต การวิจัย เป็นต้น พร้อมทั้งดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

- 1.2 การปรับลดภารกิจ เช่น จ้างเหมาภาคเอกชน ยุบเลิกงาน

- 1.3 หลักฐานแสดงการเฉลี่ยอัตรากำลังระหว่างสาย ก ข และ ค และระหว่างหน่วยงานในมหาวิทยาลัย

1.4 คำชี้แจงว่าภารกิจที่เสนอขอกำหนด อัตราพนักงานมหาวิทยาลัยใหม่นั้นไม่อาจจ้างลูกจ้างให้รับผิดชอบได้

1.5 การเสนอขออัตราพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มเติม ควรแบ่งช่วงการขออัตรากำลังเป็นระยะๆ ตามความพร้อมในการดำเนินงาน

1.6 การเสนอขออัตราพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มเติม ต้องมีความสอดคล้องกับปัจจัยอื่นๆ ที่ใช้ในการดำเนินงาน เช่น อุปกรณ์ อาคาร/สถานที่

1.7 ในกรณีที่มหาวิทยาลัย/สถาบันมีเหตุผลความจำเป็นอื่น เช่น ขณะเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจเป็นผลให้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เป็นต้น ขอให้นำมาประกอบการพิจารณาด้วย

2. เกณฑ์การคำนวณจำนวนบุคลากร ควรใช้ตามแนวทางที่ทบวงมหาวิทยาลัยเสนอ

3. ขั้นตอนการดำเนินการ

สำนักงาน ก.พ. จะนัดหมายกับสำนักงบประมาณในการวิเคราะห์อัตราพนักงานมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมเป็นรายมหาวิทยาลัย/สถาบันต่อไป และอาจเชิญมหาวิทยาลัย/สถาบันชี้แจงเพิ่มเติมในกรณีที่เห็นสมควร และจะได้นำผลการวิเคราะห์ทั้งหมดเสนอ คปร. เพื่อพิจารณาต่อไป สำหรับกรณีมหาวิทยาลัยในกำกับ เนื่องจาก คปร. ไม่มีอำนาจหน้าที่พิจารณา ดังนั้น สำนักงบประมาณจึงเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณาอัตราพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับ ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยจะได้เวียนแจ้งมหาวิทยาลัย/สถาบันทราบและถือปฏิบัติต่อไป

เกณฑ์การคำนวณจำนวนบุคลากร

1. บุคลากรสายวิชาการ ให้พิจารณาภาพรวม

ทั้งคณะ และจำแนกคณะตามสาขาวิชาที่กำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานกลางสำหรับการจัดทำโครงการพัฒนาการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ในเรื่องอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา โดยปรับจำนวนนักศึกษาเป็น 1.5 เท่า (เอกสารหมายเลข 1) และเป็นจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีให้ปรับเป็น 1.5 เท่า และกรณีคณะทางด้านสังคมศาสตร์ให้ปรับเป็น 1.5 เท่า และกรณีคณะทางด้านวิทยาศาสตร์ให้ปรับเป็น 2.5 เท่า

● กรณีมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับที่ใช้ระบบการสอนทางไกลเห็นควรใช้เกณฑ์ชุดวิชาตามแนวทางการพิจารณาของ ก.ม. ดังนี้

- อาจารย์ประจำสาขาวิชา ใช้เกณฑ์ 1 ชุด : 1 คน ยกเว้นสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ซึ่งรับผิดชอบชุดวิชาพื้นฐานทั่วไป ใช้เกณฑ์ 1 ชุด : 1.5 คน

- อาจารย์ประจำสำนักเทคโนโลยีการศึกษา ใช้เกณฑ์ 3 ชุด : 1 คน

- อาจารย์ประจำสำนักทะเบียนและวัดผล ใช้เกณฑ์ 3 ชุด : 1 คน

● กรณีมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับที่มีการสอนในชั้นเรียน เห็นควรใช้เกณฑ์ภาระงานสอนเฉลี่ยต่อคน ดังนี้

- ระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า ใช้เกณฑ์ 10 หน่วยชั่วโมง/สัปดาห์/ภาคการศึกษา หรือ 30 ชั่วโมงทำการ ถ้ามีกิจกรรมอื่นๆ ให้คิดค่าน้ำหนักเทียบเป็นหน่วยชั่วโมง โดยคำนวณชั่วโมงสอนลดลงตามส่วน

- ระดับบัณฑิตศึกษา ใช้เกณฑ์ 6 หน่วย ชั่วโมง/สัปดาห์/ภาคการศึกษา

ทั้งนี้ โดยกำหนดสัดส่วนคุณวุฒิปริญญาเอก : ปริญญาโท = 50 : 50 และอยู่ภายใต้เงื่อนไข การได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านต่างๆ คือ

1. งบประมาณเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยี
2. งบประมาณเพื่อการจ้างผู้ช่วยสอน
3. งบประมาณเพื่อการจ้างผู้ช่วยวิจัย

2. บุคลากรสายอื่นๆ ให้พิจารณาในภาพรวมทั้งมหาวิทยาลัย โดยใช้เกณฑ์อัตราส่วนบุคลากรสายวิชาการต่อบุคลากรสายอื่นๆ = 1:1 และอยู่ภายใต้เงื่อนไขการได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยี สำหรับมหาวิทยาลัย/สถาบัน ที่มีหน่วยงานบริการพิเศษ คือ โรงพยาบาลเห็นควรให้ใช้เกณฑ์การคำนวณจำนวนบุคลากรตามแนวทางการพิจารณาของ ก.พ. ที่พิจารณาในกรณีของโรงพยาบาล ศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

**เกณฑ์มาตรฐานกลางสำหรับการจัดทำโครงการ
พัฒนาการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
ในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)
เมื่อเพิ่มจำนวนนักศึกษาเป็น 1.5 เท่า**

บุคลากร

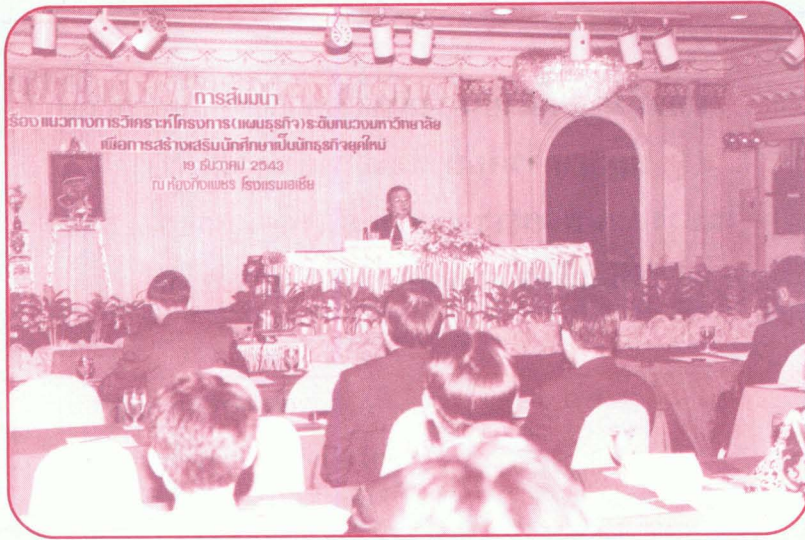
1. อัตราส่วนอาจารย์ : นักศึกษา (ยกเว้นมหาวิทยาลัยระบบไม่จำกัดรับ)

สาขาวิชา	อัตราส่วนอาจารย์ : นักศึกษา		หมายเหตุ
	อัตราส่วนเดิม	อัตราส่วนเมื่อเพิ่มจำนวนนักศึกษา 1.5 เท่า	
1.1 ระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี			
1) ศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู	1 : 15	1 : 22.5	
2) มนุษยศาสตร์ ศาสนา และเทววิทยา	1 : 18	1 : 27	
3) วิจารณ์ศิลป์และประยุกต์ศิลป์	1 : 8	1 : 12	
4) นิติศาสตร์	1 : 18	1 : 27	
5) สังคมและพฤติกรรมศาสตร์	1 : 18	1 : 27	
6) การบริหารพณิชยการและธุรกิจ	1 : 18	1 : 27	
7) การสื่อสารมวลชนและการเอกสาร	1 : 18	1 : 27	
8) คหกรรมศาสตร์	1 : 18	1 : 27	
9) ธุรกิจบริการ	1 : 18	1 : 27	

**เกณฑ์มาตรฐานกลางสำหรับการจัดทำโครงการ
พัฒนาการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
ในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)
เมื่อเพิ่มจำนวนนักศึกษาเป็น 1.5 เท่า**

สาขาวิชา	อัตราส่วนอาจารย์ : นักศึกษา		หมายเหตุ
	อัตราส่วนเดิม	อัตราส่วนเมื่อเพิ่มจำนวนนักศึกษา 1.5 เท่า	
10) วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ	1 : 10	1 : 15	
11) คณิตศาสตร์และวิทยาการคอมพิวเตอร์	1 : 10	1 : 15	
12) แพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ	1 : 4	1 : 6	
13) วิศวกรรมศาสตร์	1 : 10	1 : 15	
14) สถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง	1 : 4	1 : 6	
15) การอาชีวะ ทัศนกรรม และอุตสาหกรรม	1 : 10	1 : 15	
16) การขนส่งและการคมนาคม	1 : 10	1 : 15	
17) เกษตรศาสตร์ วนศาสตร์และประมง	1 : 10	1 : 15	
18) เกษศาสตร์	1 : 4	1 : 6	
19) สัตวแพทยศาสตร์	1 : 3.5	1 : 5.25	
20) อื่นๆ	1 : 18	1 : 27	
หรือ	1 : 10	1 : 15	
	แล้วแต่กรณี		
1.2 ระดับบัณฑิตศึกษา			
1) สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	1 : 10	1 : 15	
2) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1 : 5	1 : 7.5	
3) แพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ	1 : 4	1 : 6	

การประชุม
เรื่อง แนวทางการวิเคราะห์โครงการ (แผนธุรกิจ) ระดับมหาวิทยาลัย เพื่อการเสริมสร้างนักศึกษาเป็นนักธุรกิจยุคใหม่
ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓
ณ ห้องห้องเพชร โรงแรมเอเชีย

รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาและบรรยายพิเศษ เรื่อง “แนวทางการวิเคราะห์โครงการ (แผนธุรกิจ) ระดับมหาวิทยาลัย เพื่อการเสริมสร้างนักศึกษาเป็นนักธุรกิจยุคใหม่” แก่ผู้บริหารระดับสูง อาจารย์/นักวิชาการด้านการบริหารธุรกิจ ในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ณ ห้องห้องเพชร โรงแรมเอเชีย

.....ติดตามข่าวสารด้านการอุดมศึกษาได้จาก.....

อนุสารอุดมศึกษา   เอกสารเผยแพร่รายเดือน   นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการอุดมศึกษาไทย
จดหมายข่าวรายสัปดาห์   เสนอข่าวสารและความเคลื่อนไหวในแวดวงอุดมศึกษา   ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด

ดำเนินงานโดย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

E-mail : intcoop@mua.go.th

URL : www.mua.go.th

ชื่อ.....

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๒/๒๕๒๙
ไปรษณีย์ทลานหลวง

ทบวงมหาวิทยาลัย   ที่อยู่.....

๓๒๘ ถนนศรีอยุธยา

พญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

(นางเครือวัลย์ แยมปรังค์)

หัวหน้าฝ่ายสารบรรณ